

Teknisten tukipalvelujen vuoden 2021 talousarvio

464/02.02.00/2020

Kaupunginhallituksen teknisten tukipalvelujen jaosto § 84

Valmistelija
Esittelijä

Tekninen päällikkö Jonas Nylund, puh. 050 428 3774
Tekninen päällikkö Jonas Nylund, puh. 050 428 3774
etunimi.sukunimi@parainen.fi

Yleistä vuoden 2021 talousarviosta ja talousarvioprosessista

Kaupunginhallitus käsitteli asiaa "Vuoden 2021 talousarvio ja vuosien 2022–2023 taloussuunnitelma: ohjeet ja kehys" 7.9.2020 §:ssä 174.

Vuoden 2021 talousarvion kehyksen lähtökohtana on ollut tasapainoisen, positiivista tulosta osoittavan talousarvion laatiminen. Kehyksen laskelmat perustuvat ennallaan pidettäviin veroprosentteihin, jotka siten pysyvät samalla tasolla kuin vuonna 2020. Suomessa ja koko maailmassa vallitseva poikkeuksellinen tilanne on tehnyt tämänvuotisesta talousarvioprosessista ja kuntien taloudellisista edellytyksistä hyvin epävarmoja. On vielä epävarmaa, kuinka nopeasti talous elpyy ja mikä koronaepidemian lopullinen hintalappu tulee olemaan.

Talousarvion kehyksen laadinnassa on lähdetty siitä, että toimintakulut ja -tulot sopeutetaan ennakoituihin vero- ja valtionosuustuloihin niin, että kertynyt alijäämä/ylijäämä katetaan suunnitelmakauden aikana.

Tiukat talouden kehykset merkitsevät toiminnan tehostamista, palvelutason alentamista sekä maksujen korottamista.

Talouden tasapainottamisohjelman toimenpiteiden toteuttaminen ja kaupungin prosessien ja rakenteiden määrätietoinen uudistaminen on ensiarvoisen tärkeää, jotta kaupunki pystyy kohtaamaan tulevien vuosien taloudellisen todellisuuden. Talousarvion kehys, joka perustuu sekä henkilöstökuluista että palvelujen ostoista saataviin kustannussäästöihin, on toiminnoille haastava. On myös ensiarvoisen tärkeää, että kaupungin toimintatulot päivitetään kaupungin toimintaa ja palveluja vastaavalle tasolle.

Kehyksen mukaiset henkilöstökulut ovat pienemmät kuin vuoden 2019 tilinpäätöksessä ja vuoden 2020 talousarviossa. Palkkakulujen arvioidaan kasvavan sopimuksen mukaisten 2,0 prosentin palkankorotusten verran. Henkilösivukulut säilyvät pääosin samalla tasolla kuin vuonna 2020. Kaupungin talousarvion kehykset eivät kuitenkaan salli henkilöstökulujen kasvua. Henkilöstökulujen tulee päinvastoin supistua kokonaisuutena, jotta talouden tasapaino voidaan saavuttaa. Yhteistoimintaneuvotteluja ei siten voida sulkea pois vuonna 2021.

Vuosikatteen on tasapainoisessa kuntataloudessa riitettävä investointikulujen kattamiseen. Tämän ylittävät investointikulut on rahoitettava lainoin. Kaupungin investointitaso on normaalisti noin 4–5 miljoonaa euroa vuodessa. Poikkeuksen muodostavat nyt muutamat tulevat suunnitelmavuodet uuteen koulukampukseen tehtävän investoinnin myötä. Vuoden 2021 talousarvion saaminen tasapainoon vaatii investointien erittäin tarkkaa priorisointia.

Kehykset ovat talousarviovuonna sitovia kunkin osaston osalta toimintakatetasolla sekä yhteenlasketun toimintakatteen osalta. Taloussuunnitelmassa (vuodet 2022–2023) kehykset ovat sitovia kokonaisnettomenojen osalta ja suuntaa antavia osastojen nettomenojen osalta.

Budjetointiprosessi on kuvattu vuoden 2021 talousarvion ja vuosien 2022–2023 taloussuunnitelman laatimisohteissa ja sen liitteissä.

Teknisten tukipalvelujen vuoden 2021 talousarvioehdotus näkyy ensimmäisen kerran taloushallinto-ohjelmissa kokonaisuudessaan vasta sen jälkeen, kun talouspalvelut on syöttänyt sisäiset erät (menot ja tulot) ohjelmiin, joten jaosto käsittelee 30.9. talousarviota yleisellä tasolla ja pohtii kokonaistilannetta, palvelutason alentamista ja painopisteitä.

Tekniset tukipalvelut

Tekniset tukipalvelut on tänä vuonna saanut oman kehyksen. Teknisten tukipalvelujen kehys on 3 098 239 euron toimintakate (eli sama kuin vuoden 2020 talousarviossa), TA 2021 osoittaa budjetoinnin tämänhetkisen tilanteen:

	TA 2020	Kehys 2021	TA 2021
Tekninen hallinto	-1 547 581 €		-1,67 M€
Kiinteistöt	7 081 782 €		6,50 M€
Tilapankki	-130 870 €		-0,13 M€
Palvelutoiminnot	-3 225 €		0 €
Tekninen yksikkö	-2 301 867 €		-2,5 M€
Tekniset tukipalvelut yhteensä	3 098 239 €	3 098 239 €	2,2 M€
Vesihuoltolaitos	1 603 190 €	1 653 190 €	1,65 M€

Talousarvion laadinnassa on ollut tavoitteena kehyksen saavuttaminen. Tämä on erittäin haastavaa, eikä kehystä juuri nyt saavuteta. Luvut eivät ole valmiit, ja talousarviolukujen lisäksi taloushallinto-ohjelmiin tulee syöttää vielä mittarit, tavoitteet ja kuvaukset 16.10. mennessä. Jaoston on sen vuoksi suunniteltu pitävän ylimääräisen talousarviokokouksen 13.10.2020.

Tekninen hallinto

Talousarvio koostuu pääosin palo- ja pelastustoimesta, joka on ostopalvelu Turun kaupungilta. Uutta vuonna 2021 on se, että kaikki sihteerit ovat nyt teknisessä hallinnossa varmemman ja sujuvamman toiminnan aikaansaamiseksi sekä

sijaistamisen ja työnjaon edellytysten parantamiseksi. Teknisten tukipalvelujen kaikki kansliatoiminnot on budjetoitu tekniseen hallintoon.

Tekniseen hallintoon on siirretty kaksi sihteeriä (yhteensä 1,8 henkilötyövuotta) kiinteistöjen vastuualueelta ja projektikoordinaattori (1 henkilötyövuosi) teknisestä yksiköstä. Vuodesta 2020 poiketen eläkkeelle siirtyvälle sihteerille on nyt budjetoitu myös korvaaja ja yhtäaikaista työskentelyä eläköitymisen yhteydessä.

Kehyksen saavuttamiseksi tarvitaan toimenpiteitä, mutta on huomattava, että pelastustoimen kustannuksiin on vaikea vaikuttaa. Seuraava merkittävä kustannuserä ovat henkilöresurssit. Tekniselle hallinnolle ei kirjata merkittäviä tuloja.

Kiinteistöt

Kiinteistöjen vastuualue pitää sisällään kiinteistöjen vuokratulot ja kunnossapitomenot. Valtaosa menoista liittyy palvelujen ja materiaalien ostoihin sekä vähäisemmältä osin henkilöstökuluihin.

Kokonaisbudjetti ei ole tällä hetkellä valmis taloushallinto-ohjelmissa, koska kiinteistöjen vastuualueen talousarvion muodostamiseen tarvitaan yhteistoimintaa kaikkien osastojen kanssa. On myös huomattava, että koulukeskushankkeesta aiheutuu muutoksia (väistötilat) ja sisäiset vuokratulot laskevat, eikä ylimääräisiä menoja voida sulkea pois vuonna 2021 riippuen siitä, miten Koulukadun purku- ja rakennustyöt lopulta toteutetaan (useat tekijät vaikuttavat siihen, milloin/miten rakennusosat vapautuvat jne.). Tätä koskeva suunnittelu on käynnissä. Muuttokustannuksia ei ole budjetoitu kiinteistöjen vastuualueelle.

Alustavat tiedot budjetointiprosessin ollessa kesken osoittavat noin 12,4 miljoonan euron tuloja ja noin 6,5 miljoonan euron toimintakatetta. Kehys vaatii yli 7 miljoonan euron toimintakatetta.

Rakennusmassan korjausvelka kasvaa edelleen korjausvastuutekijän ollessa tasolla 0,8 €/m². Korjausvastuutekijän suuruus määrittää rakennusmassan peruskorjausten määrän. Pääomavuokra on konsernituottomäärittelyä, jota ei voida käyttää korjaamiseen. Korjausvelka on siis liian suuri suhteessa talouden kantokykyyn. Suuri korjausvelka näkyy rakennusten käytön rajoituksina. Sisäilman ongelmatilanteiden määrä on kasvanut moninkertaiseksi 2–3 vuoden aikana. Asian hoitaminen vaatii huomattavan henkilötyöresurssin, jotta hankkeet saadaan asianmukaisesti hoidettua.

Kiinteistömassan tiivistäminen on ainoa merkittävä keino ilman lisärahoitusta säilyttää kokonaisuutena kiinteistöjen edellytykset toimia tiloina kaupungin palvelutoiminnalle. Kiinteistöneliöiden määrä vähenee vuodelle 2021 ja vuonna 2020 myytiin neljä rakennettua kiinteistöä, mistä on pientä apua taloudelle vuonna 2021.

Pääomavuokra kasvaa +1,3 %, sisäinen käyttövuokra nousee +2,2 % ja korjausvastuutekijä nousee +2,5 %. Sisäinen kokonaisvuokra nousee +1,7 %.

Kehyksen saavuttaminen on epärealistista tilojen käytön tehokkuuden ollessa nykyisellä tasolla. Asetettu työryhmä valmistelee tilojen käytön tehostamistoimenpiteitä syksyn 2020 aikana. Toimenpiteiden toteuttaminen vie aikaa ja niiden budjetointi on vaikeaa, koska lopullisia päätöksiä ei ole tehty. Talouden tasapainon saavuttaminen kiinteistöjen vastuualueella vaatii kiinteistömässän pienentämistä noin 3 000–5 000 m²:llä.

Henkilöstökuluihin sisältyy seuraavat muutokset: kahden sihteerin siirto tekniseen hallintoon, kuluihin on sisällytetty ylimääräiset korvaukset, jotka aiheuttivat ongelmia vuoden 2020 budjetoinnissa, ja eläkkeelle siirtyvän teknisen isännöitsijän korvaaja järjestetään yhdistämällä LVI-suunnittelijan (jonka työsuhte oli haettavana, mutta jota ei palkattu vuonna 2020) ja teknisen isännöitsijän työnkuvat.

Tilapankki

Vuosien 2020 ja 2021 talousarvioiden vertailu osoittaa, että kaupungilla tulee vuonna 2021 olemaan vähemmän rakennettuja kiinteistöjä tilapankissa. Vuoden 2020 aikana on myyty Käldingen koulu, Peikkorinteen päiväkotia ja Houtskarinkirjasto ja Nauvon kunnantupa on luovutettu paikalliselle yhdistykselle yhteistyössä seurakuntayhtymän kanssa.

Tilapankkiin ei sisälly henkilöstökuluja. Tilapankin budjetoidut kustannukset ovat vuonna 2021 hieman alhaisemmat kuin vuonna 2020.

Kehyksen saavuttamiseksi tarvitaan toimenpiteitä, joilla tehostetaan sisäistä myyntipäätösten tekoprosessia ja myyntiä (tilatehokkuustyöryhmä työskentelee asian parissa syksyllä 2020).

Palvelutoiminnot, ruokapalvelu

Teknisten tukipalvelujen ruokapalvelu vastaa Kaarean kanssa tehdystä sopimuksesta. Ruokapalvelun talousarvio on jaettu osastojen kesken. Talousarvio- ja seurantavastuu on osastoilla (käyttäjillä). Tekniset tukipalvelut vastaa ruokapalvelun järjestämisestä, sopimuksesta toimittajan kanssa ja ruoan laadusta sekä seuraa kokonaistalouden kehitystä. Teknisten tukipalvelujen talousarviossa ruokapalveluun on varattu vain noin 255 000 euroa vanhoihin eläkkeisiin, liikkeen luovutukseen ja vuokriin. Ateriahinnat nousevat ja ruokapalvelun kokonaistalousarvio kasvaa +1,3 %.

Koronaepidemian jatkumisen mahdollisia vaikutuksia ei ole otettu huomioon talousarviossa.

Palvelutoiminnot, siivous

Siivouksen ostopalvelut kilpailutettiin vuoden 2019 lopussa. Siivouspalvelut jatkavat samalla sopimuksella vuonna 2021. Omana työnä tehtävän siivouksen palkkakulut kasvavat arvioitujen palkankorotusten seurauksena +1,4 %. Hammashoitolan siivouksen poistuminen toimituslaajuudesta vähentää tulokertymää noin 34 000 eurolla. Siivouksen sisäiset tulot ovat yhteensä noin 1,21 miljoonaa euroa. Keskeinen talousarviovuoden tavoite on laadukkaiden siivouspalvelujen saavuttaminen.

Talousarviossa ei ole henkilötyövuosimuutoksia.

Koronaepidemian jatkumisen mahdollisia vaikutuksia ei ole otettu huomioon talousarviossa.

Tekninen yksikkö

Teknisen yksikön vastuulle ja tehtäviin kuuluvat yleiset viheralueet ja puistot, liikuntapaikkojen kunnossapito, Parfix, kadut ja yleiset tilat, vuokralaiturit ja vierasvenesatamien laiturit, katuvalaistus, hulevesien hallinta ja uimarannat.

Vuoden 2021 talousarviotilannetta voidaan lyhyesti kuvata siten, että kehys ei jätä toimintavaraa, vaan kehyksen saavuttaminen edellyttää palvelujen leikkauksia, eivätkä talousarviovarat riitä pitämään infraa ja alueita edes nykyisessä kunnossa.

Talousarvioehdotukseen sisältyy venepaikkamaksujen korottaminen noin 10 %:lla ja yksittäiset suurimmat ostopalvelujen lisäykset (verrattuna vuoden 2020 talousarvioon) ovat asfaltointi ja valaistuksen kunnossapito, noin 200 000 euroa. Sisäisillä tuloilla ja menoilla, jotka eivät vielä näy luvuissa, arvioidaan olevan toimintakatteeseen -150 000 euron nettovaikutus.

Henkilöstökulujen muutokset ovat seurausta siitä, että projektikoordinaattori (1 henkilötyövuosi) on siirretty tekniseen hallintoon (jonne kaikki sihteeritoiminnot on nyt koottu varmemman ja sujuvamman toiminnan aikaansaamiseksi sekä sijaistamisen edellytysten parantamiseksi) ja kentänhoitajia on yksi vähemmän kuin vuonna 2020, koska korvaajaa ei ole palkattu. Kentänhoitajaresurssi korvataan henkilöstön sisäisin siirroin, mikä on toteutettu jo tänä vuonna. Talousarviossa ei ole myöskään uutta kaupunginpuutarhuria, sen sijaan ehdotetaan puistomestaria.

Kehyksen saavuttaminen edellyttäisi palvelutason lisäleikkauksia, kuten esimerkiksi kaikkien asfaltointien, noin 150 000–180 000 euroa, sekä paikkausten tekemättä jättämistä. Tämä johtaisi korjausvelan nopeaan kasvuun, mikä tarkoittaisi isoja investointeja ja turvattomia teitä. Vastuu säilyy, kuten myös korvausvelvollisuus vahinkojen sattuessa. Lisäleikkaukset merkitsisivät esimerkiksi suolauksen ja liukkaudentorjunnan karsimista Sementtitiellä, Skräbbölentiellä ja Kalkkitiellä noin 15 000 eurolla, mikä heikentäisi suurteollisuuden kuljetusten perille pääsyä ja johtaisi mahdollisesti vahingonkorvausvaatimuksiin, jos huonosti hoidetuista kaduista aiheutuu onnettomuuksia. Myös esimerkiksi asuntokadut voitaisiin jättää lakaisematta keväällä (kuuluu kadun ja eräiden yleisten alueiden kunnossa- ja puhtaanapidosta annetun lain mukaan kiinteistönomistajalle), noin 5 000–10 000 euroa. Tulos: heikentynyt ilmanlaatu. Muihin toimenpiteisiin lukeutuisi keskustan ulkopuolisen valaistuksen lopettaminen, säästö sähkökustannuksista noin 30 000 euroa. Mikäli kaupunki jatkaa valaistusta ja pitää valaistusverkkoa kunnossa, vuoden 2021 käyttötalousarvioon tarvitaan noin 100 000 euroa lisää. Myös maksuja voitaisiin nostaa huomattavasti, noin 50 %:lla (venepaikat ja hulevesimaksu). Edellä kuvatut esimerkit palvelutason leikkauksista eivät riitä kehyksen saavuttamiseen, joten

yhteistoimintaneuvotteluja (lomauttaminen, irtisanominen) ei voida sulkea pois, koska eläköitymiset eivät ole tässä yksikössä ajankohtaisia. Tulos: tekemättä jäävät työt ja suurempi työmäärä työntekijää kohti.

Vesihuolto

Vesihuoltolaitoksella on toimintaa Paraisten, Nauvon, Korppoon ja Houtskarinkunta-alueilla ja kaikilla näillä on vaikutusalueellaan omat vesilaitokset ja jätevedenpuhdistamot (yhteensä 10 kpl). Paraisille talousveden toimittaa TSV Oy. Mitä tulee talouteen, vesihuolto on pyrkinyt voimakkaasti parantamaan talouttaan ja saamaan toimintansa itsensä kannattavaksi, minkä myös vesihuollon viimeisimmät tilinpäätökset vahvistavat. Vuonna 2020 koronaepidemia on kuitenkin aiheuttanut vesihuollolle valtavia tulojen menetyksiä.

Henkilöstökulut pienenevät jonkin verran sisäisten muutosten myötä, mutta pysyvät muuten ennallaan, koska eläköitymiset eivät ole tässä yksikössä ajankohtaisia vuonna 2021.

Annetun kehyksen mukaan toimintakatetta on nostettava vuodesta 2020 vuoteen 2021. Tämä edellyttää hinnankorotuksia useilla vesihuoltolaitoksen palveluhinnaston osa-alueilla.

Kehys on saavutettu sisällyttämällä talousarvioon jäteveden kuutiohinnan korotus +20 senttiä/m³ (= +4,2 % eli 112 000 euroa) ja jäteveden perusmaksun korotus +80 000 euroa (eli keskimäärin 27,60 euroa/liittymä/vuosi). Talousarvioon sisältyy lietemäärien (= lietetulojen) kasvu suunnitellun kunnan järjestämän, LSJH:n toteuttaman lietteentyhjennyksen johdosta (tässä on kuitenkin riski, että tuloja menetetään noin 100 000 euroa, jos lietteen vastaanottokapasiteettia Norrbyssä ei lisätä). Talousarviossa on otettu huomioon liittymismaksujen lisääntyminen toiminta-alueiden tarkistamisen myötä (=liittymättömien kiinteistöjen pakkoliittäminen). Liittymismaksuihin ei ehdoteta muutoksia.

Riskit

Suuret lisäykset ostettaviin materiaaleihin (+10 %), suurimpina syinä näihin ovat kemikaalit (Kemiran monopoli), sähkö (Carunan siirtomaksut) ja suuremmat lietemäärät Norrbystä ja Nauvosta Gasumille.

Talousarvioon sisältyy kuitenkin riski, että tuloja menetetään noin 100 000 euroa, jos lietteen vastaanottokapasiteettia Norrbyssä ei lisätä. Riskin toteutuminen – mikä LSJH:n kanssa vastikään käytyjen neuvottelujen perusteella on hyvin todennäköistä – merkitsee sitä, että myös talousvesipuolen perusmaksuja joudutaan korottamaan noin +60 000 eurolla tai vaihtoehtoisesti jäteveden perusmaksuja joudutaan korottamaan enemmän (tällöin yhteensä +140 000 eurolla).

Laitosten (10 kpl) kunnossapitokustannuksia ei voida uhrata/leikata, koska kyse on kunnan peruspalveluista. On huomattava, että käyttötalousarviossa ei edelleenkään ole riittäviä määrärahoja vesijohto- ja viemäriverkkojen kunnossapitoon. Riittämätön saneeraustaso (johtuen kunnossapito- ja

investointivarojen puuttumisesta viime vuosina) on johtanut siihen, että sekä vuodot talousvesiverkosta että vuodot (pintavedet, hulevedet ja kattovedet) viemäriverkkoon ovat kääntyneet jälleen kasvuun vuonna 2020. Suunta oli jo muutaman vuoden ajan päinvastainen. Tämä väärä suunta tulisi saada käännettyä niin, että vuodot vähenevät, mutta saneerausmäärärahojen ollessa riittämättömät vuodot todennäköisesti lisääntyvät myös lähivuosina, mikä väistämättä johtaa vesijohto- ja viemäriverkon ja puhdistamojen käyttökustannusten nousuun (kasvattaa kemikaalien ja pumppusähkön kulutusta ja lisää lietemääriä).

Talousarvioon ei sisälly määrärahaa vesihuoltolaitoksen kehittämiseen "0+"-vaihtoehtoon mukaisesti.

Koronaepidemian jatkumisen mahdollisia vaikutuksia ei ole otettu huomioon talousarviossa.

Investoinnit

Investointikehys on erittäin tiukka Paraisten Koulukadun uuteen koulukeskukseen sekä Träskin kouluun tehtävän investoinnin vuoksi. Investointitaso on ollut edellisvuosina noin 4 miljoonaa euroa vuodessa ja talouspalveluista aikaisemmin saatujen tietojen mukaan koko kaupungin muiden investointien (koulukeskuksen lisäksi) kantokyky on nyt noin 2 miljoonaa euroa vuodessa seuraavien kolmen vuoden ajan.

Annettu investointitalousarvion kehys riskeeraa yksiköiden tulevan toiminnan ja palvelutason. Yksiköiden investointivarat jäävät nyt liian alhaisiksi useiksi vuosiksi. Tästä aiheutuu suuria riskejä toiminnalle ja palvelutasolle.

Kaupungin sisäisiä henkilöstökuluja koulukeskushankkeessa työskentelevistä henkilöistä ei kirjata investointihankkeeseen.

Ehdotus teknisten tukipalvelujen käyttö- ja investointitalousarvioksi esitellään jaostolle 30.9.2020 pidettävässä kokouksessa.

Tiivistäen vuoden 2021 talousarviotilannetta voidaan lyhyesti kuvata siten, että kehys ei jätä toimintavaraa, vaan kehyksen saavuttaminen edellyttää huomattavia palvelujen leikkauksia, eivätkä talousarviovarat riitä pitämään kiinteistöjä ja infraa edes nykyisessä kunnossa.

Kaupunginjohtaja ja talouspäällikkö on kutsuttu kokoukseen informoimaan jaostoa talousarvion kehyksestä ja talousarviotyöstä.

Oheismateriaali

Talousarviokaavio 2021

Talousarvioaikataulu 2021

Vuoden 2021 talousarvion kehys

Vuoden 2021 talousarvion kehys, osastoittain

Vuoden 2021 talousarvion laatimisohteet

Investointeja koskeva ohje

Pöytäkirjan ote Talousarvio 2021 Korppoon lautakunta

Pöytäkirjan ote Talousarvio 2021 Iniön lautakunta

Ehdotus

Taluspäällikkö ja kaupunginjohtaja antavat katsauksen kaupungin taloudellisesta tilanteesta ja talousarvion tilanteesta. Tämän jälkeen yksikköpäälliköt esittelevät vastualueidensa talousarvion sekä painopisteet ja haasteet vastualueiden tekninen hallinto, kiinteistöt, tilapankki, palvelutoiminnot, tekninen yksikkö ja vesihuolto kehyksen saavuttamiseksi.

Jaosto merkitsee informaation tiedoksi ja antaa viranhaltijoille tehtäväksi ottaa päätösehdotuksen mukaiset painopisteet huomioon talousarvioehdotusta laadittaessa.

Päätös

Ehdotus hyväksyttiin todeten, että jaosto odottaa saavansa seuraavaan kokoukseen valmistelun toimenpiteistä, joita annetussa talousarviokehvyksessä pysyminen vaatii.

Tiedoksianto

Jaosto, Matias Jensén, Seppo Pihl, Manne Carla, talouspalvelut, Petra Palmroos, Patrik Nygrén